

Status og råd

Bestanden av nordøstarktisk hyse er i god forfatning. Rekrutteringen har vært høyere eller lik langtidsgjennomsnittet siden 2000. Årsklassene 2004–2006 er alle sterke, mens de påfølgende årsklassene er mindre. Etter 1950 har bestanden variert mye, men er i dag på samme nivå som i toppperiodene på midten av 1950- og begynnelsen av 1970- og 1990-tallet.

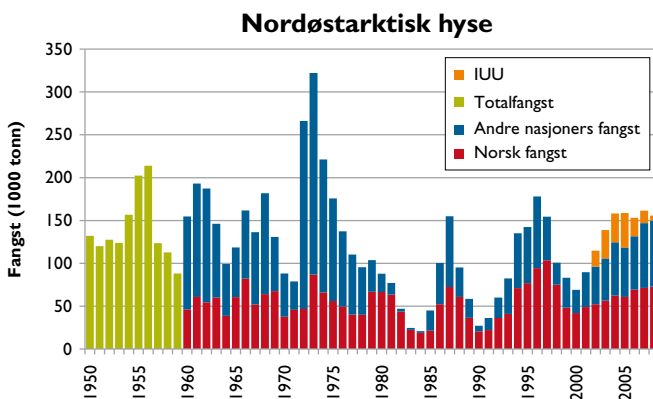
Omlasting og utkast er fortsatt et problem, og totaluttaket er derfor usikkert. Problemet forplanter seg videre til grunnlaget for kvoterådene, som også blir mer usikre. Likevel vet vi nok til å si at gytebestanden er høy og at det er relativt mye umoden hyse i bestanden (figur). Det ser altså forholdsvis lyst ut de nærmeste årene dersom bestanden forvaltes i henhold til vedtatte regler. Ved å redusere fiskepresset på mindre fisk kunne man likevel utnytte vekstpotensialet bedre.

Det er mange kilder til usikkerhet i bestandsberegningene. Usikkerheten knyttet til de urapporterte fangstene for årene 2002–2008 antas å være den største. Kvoterådet for 2010 ble utarbeidet på bakgrunn av den vedtatte høstingsregelen og tilsier at det bør fiskes mindre enn 243 000 tonn hyse. Rådet inkluderer da det som tidligere ble ansett som kysthyse.

Fiskeri

Sammen med Norge står Russland for størstedelen av hysefangstene. Men også Færøyene, Storbritannia, Grønland, Spania, Tyskland og Frankrike fisker på bestanden (figur). Kvoten for 2008 var på 155 000 tonn, mens den rapporterte fangsten var 150 000 tonn. Av dette utgjorde den norske fangsten 72 779 tonn. I tillegg kommer et usikkert kvantum av overfiske som foreløpig er beregnet til å være 6 000 tonn. Totalfangsten for 2008 er dermed på linje med kvoten, men betraktelig høyere enn rådet, som var å begrense uttaket til 130 000 tonn. For 2009 var totalkvoten satt til 194 000 tonn. Totalfangsten for 2009 er ennå ikke beregnet.

Den norske fangsten av hyse tas i stor grad som bifangst i trålfisket etter torsk, men det foregår også et direkte fiske med line og flyteline langs finnmarkskysten. De siste årene har den norske fangsten med line utgjort nesten like mye som trålfangstene. Det tas også en del hyse med snurrevad og noe med garn og jukse. Fangstene fra de andre landene er hovedsakelig tatt med bunntål.

Total rapportert fangst av nordøstarktisk hyse fra 1950 til og med 2008. For årene 2002–2008 er urapporterte fangster indikert (oransje).

Kontaktperson: Sondre Aanes | sondre.aanes@imr.no

NORDØSTARKTISK HYSE

Hyse – *Melanogrammus aeglefinus*

Andre norske navn: Kolje

Familie: Torskefamilien (Gadidae)

Maks størrelse: 110 cm og 19 kg

Levetid: Maks 20 år

Leveområde: Langs kysten og i Barentshavet

Hovedgyteområde: Vestkanten av Tromsøflaket

Gytetidspunkt: Mars–juni

Føde: Rovfisk

Særtrekk: Hysa er lett kjennelig på den svarte flekken under den fremste ryggfinnen

Nøkeltall:

KVOTERÅD 2009: mindre enn 194 000 tonn

KVOTERÅD 2010: mindre enn 243 000 tonn

SISTE ÅRS KVOTE, TOTAL OG NORSK

2009: totalkvote 194 000 tonn,

norsk kvote: 93 050 tonn

2010: totalkvote 243 000 tonn,

norsk kvote 116 000 tonn

SISTE ÅRS FANGST, TOTAL OG NORSK

2008: rapportert totalfangst 149 776 tonn,

norsk fangst ≈ 73 000 tonn

2009: rapportert totalfangst ikke beregnet, norsk

fangst foreløpig beregnet til ≈99 000 tonn

NORSK FANGSTVERDI: Gjennomsnitt for

2000–2008 er 595 millioner kroner. For 2008 er verdien 646 millioner kroner

Fakta om bestanden:

Nordøstarktisk hyse er en torskefisk som finnes langs hele kysten nord for Stad, i Barentshavet og på vestsiden av Svalbard. Veksten til hyse kan variere mye fra år til år og fra område til område, men i gjennomsnitt vokser den umodne hysen 7–9 cm per år. Den blir kjønnsmoden i 4–7-årsalder når den er mellom 40 og 60 cm lang. Veksten avtar med alderen. Hysen gyter spredt på dypt vann, men det viktigste gyteområdet er på vestsiden av Tromsøflaket. I tillegg er det viktige gyteområder langs kysten av Nord-Norge, langs eggakanten utenfor Møre og Romsdal samt utenfor Røstbanken og Vesterålsbankene. Gytingen er fordelt i perioden mars til juni med hovedtyngde i slutten av april. Føden til hyse avhenger av størrelsen på fisken, men består hovedsakelig av ulike typer bunndyr. Yngre fisk spiser plankton oppe i sjøen, mens eldre og større fisk spiser reker, fiskeegg og fisk. Større hyse kan også beite oppe i sjøen, og på Finnmarkskysten vil den også beite på lodde.

Hyse er en bunnfisk, men en del hyse, og da spesielt liten hyse, finnes ofte høyere oppe i vannmassene. Hyse er en toppredator og er som voksen i liten grad et byttedyr for annen fisk. Yngre hyse blir spist av for eksempel torsk, grønlandssel og vågehal. Disse fiske-spiserne foretrekker likevel lodde, så i perioder med mye lodde blir det spist mindre hyse. Fra mageprøver av torsk, og dette tas det hensyn til i bestandsberegningene.